

**SOMBOTELSKI
PROGRAMI
LETA 2001
str. 4**

**PORABSKI
OTROCI SO
„FRIŠKALI“ V
BUDIMPEŠTI
str. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 10. januarja 2002 * Leto XII, št. 1

Slovenski koledar 2002

Dovolj zanimivega branja za zimske večere

Naslov je točen, v Slovenskem koledarju je na skoraj 300 straneh obilica zanimivega branja za različne okuse v dolgih zimskih večerih, prepričan pa sem, da bo ostalo kaj tudi za pozneje, tja do letnice 2003. Z uredniki, in to velja tudi za Marijano Sukič, urednico Slovenskega koledarja 2002, je že tako, da na začetku snovanja publikacije trepetajo, ali bo dovolj člankov in fotografij, tik pred predajo gradiva v tiskarno pa ugotavljajo, kako se je nabralo dosti, nemara celo preveč. In ker se avtorjem ne kaže zameriti, je koledar iz leta v leto obsežnejši, od prvega leta 1986 se je „odebelil“ za več kot dvakrat, od 120 na 285 strani.

Prvi samostojni Slovenski koledar je izšel leta 1986, tedaj, ko so bili porabski Slovenci politično še v Demokratični zvezi južnih Slovanov na Madžarskem. Vodstvo organizacije, ki je imela sedež v Budimpešti, je sprejelo pobudo porabskih izobražencev, ki so predlagali samostojni slovenski koledar. Čas je pokazal, da je bila ideja prava; prvi koledar je bil skromnejši po obsegu, toda že takoj na začetku vsebinsko pester in za porabske Slovence mnogo bolj privlačen, kot so bile dotodanje skupne publikacije s hrvaško in srbsko narodnostjo.

V osnovi uredništvo ohranja prvotni koncept, ko je bralcem ponudilo raznoliko paleto prispevkov, od političnih

Foto: K. Holec

člankov, napisanih v knjižnem jeziku do preprostih zgodb v domačem narečju. Ohranjen je odnos do avtorjev, v koledarju se prepletajo prispevki piscev iz Porabja in Prekmurja, oz. iz Madžarske in Slovenije. Iz leta v leto je več avtorjev, in kar je posebej razveseljivo, zmeraj več je porabskih Slovencev vseh generacij, ki se vpisujejo med sodelavce koledarja.

Slovenski koledar je rasel tudi grafično. Skoraj desetletje sta bili barvni le naslovnica in zadnja stran, prelomnica pa je leto 1997, ko je fotokronika prvič v barvni tehniki. Zdaj lahko zapišem, da je Slovenski koledar ob vsebin-

ski pestrosti dosegel dovolj visoko raven tudi v oblikovnem pogledu. Morda se zdi ugotovitev nepomembna, toda s hitrim razvojem tiskarske tehnologije in tehnike, predvsem pa množične ponudbe, postajamo zahtevni in pričakujemo, da je knjiga tudi lepa in prijetna kot „izdelek.“

Pred vpogledom v vsebino Slovenskega koledarja – Letopisa Slovencev na Madžarskem – še podatek, da je bil tokrat natisnjen v 1600 izvodih, kar pomeni, da ga prebira iz leta v leto več bralcev v Porabju, na Madžarskem in v Sloveniji. Koledar sodi v založniški program Zveze Slo-

vencev na Madžarskem.

Po pregledu vsebine lahko zapišem, da je v Slovenskem koledarju 2002 sorazmerno malo „čiste“ manjšinske politike in veliko število tekstov drugih vsebin pod naslovi Porabje in danes (Porabje nekoč in danes), Langanje po svejti (Potepanje po svetu), Za duge zimske večere (Za dolge zimske večere), in tudi, da je pretežni del prispevkov, ne glede na vsebino, napisan v narečju. Zakaj tako? Ni težko odgovoriti, saj je znano, da večina bralcev Slovenskega koledarja (in časnika Porabje) dobro razume le (svoje) narečje.

Prijeten na pogled je že ko-

ledarski del, kjer je ob vsakem mesecu še značilna porabska rastlina ali drevo. Tekstovni del se začne z nagovorom Magdalene Tovornik, državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki med drugim poudarja skrb in naloge Slovenije pri ohranjanju slovenstva v Porabju. S podobno tematiko se ukvarja tudi članek Vztrajati na trnovi poti za ohranitev slovenstva (in prizadevanj za manjšinske pravice), ki ga je napisal Geza Bačič, o svojih devetih porabskih letih razmišlja Valerija Perger, medtem ko Avgust Trplan piše o Organiziranju pouka v materinem jeziku v Porabju 1946-1948. In naprej, že v narečju: Klara Fodor objavlja reportažo z 10. jubileja števanovskih žensk (pevk), Brigita Šoš pa: Mladi, pridružite se nam! Ferenc Kranjec razgrinja tudi številčne podatke o delovanju Javnega sklada za narodne in etnične manjšine v letu 2001, uvodni razdelek pa zaključuje Marija Kozar s tekstom Porabje in Ōrség. Bralčevo pozornost bodo pritegnili teksti pod naslovi Porabje in danes, Langanje po svejti, Za duge zimske večere, Nika za smej in tradicionalno bogata fotokronika. Urednica Marijana Sukič je uvodnik nasloвила Straj in senje. Vsebino bi povzel s citatom iz romana dr. Jožefa Smeja Po sledih zlatega peresa: Nikar mi ne ukradite sanj! So sanje, brez katerih človek ne more živeti.

Ernest Ružič

Drage Slovenke in Slovenci, spoštovane državljanke in državljani, doma in v tujini,

pred letom dni se je svet z velikimi upanji veselil prestopa v novo tisočletje. Bremena preteklega stoletja naj bi ostala za nami. Konec naj bi bilo nekdanjih delitev. Čeprav blišč ni mogel prekriati velikih socialnih in političnih prepadov ter globokih razlik v življenju bogatih in revnih držav, sta se o repila upanje in vera v boljši svet. Tudi pri nas, saj smo v zadnjem desetletju razburkane dvajsetega stoletja v rope dobili samostojno državo.

Na črni torek v septembru pa je grobo nasilje mednarodnega terorizma ves svet neprizanesljivo opozorilo, da bo potk svetovni civilizaciji miru, varnosti in socialni pravičnosti, ki naj uravnava življenje človeštva in zavaruje življenje na planetu, zapletena in dolga. Svet je soodvisen in med seboj povezan bolj kot kdaj prej. V dobrem in slabem. Ne more biti blaginje, razvoja, miru in varnosti samo za ene. Stvar skupne odgovornosti in premislekov zdaj je, kako z modrostjo in jasnimi dejanji priti do nove etike sodobnega sveta, solidarnosti, medsebojnega razumevanja in sodelovanja ljudi, narodov in držav.

Tudi Evropa ima velike odgovornosti za nove odnose v svetu. Ta zdaj zahteva globalno upravljanje in odgovornost. Vse tesnejše in načeloma vsem dostopno sodelovanje in združevanje na evropskih tleh nas lahko hrabri. Širitev EU z novimi državami, tudi s Slovenijo,

napoveduje Evropo sodelovanja in varnosti, celino s upne civilizacije, ki spoštuje dostojanstvo posameznika in varuje njegove pravice in svoboščine. Stabilna in notranje povezana Evropa bo drugače vplivala na svetovne razmere. Najprej pa moramo Evropejci opraviti preizkušnjo doma, na svojem lastnem jugovzhodu, kjer še vedno tlijo krizna žarišča in še vedno lahko izbruhne tudi vojaško nasilje. Evropa mora svetovno skupnost razbremeniti skrbi za Balkan, da bo ostalo večmoči za umiritev razmer na Bližnjem vzhodu, v osrednji Aziji in drugod.

Slovenija je tudi v iztekajočem se letu ostala mirna in varna. V desetletju samostojne države smo ustvarili Slovenijo, ki v svetu šteje in je verodostojen in želen partner tudi velikim državam. Številni visoki obiski iz prijateljskih držav ter povabila iz njih temu pritrjujejo. Lahko smo samozavestni, z več samospoštovanja in ponosa nad doseženim. Večja pa so zdaj lahko tudi naša pričakovanja.

Naše življenje bi lahko bilo prijaznejše, če ne bi trošili toliko moči za poračunavanje starih nasprotij in za njihovo obnavljanje. Verjamem, da bosta naša ustvarjalnost in odgovornost za varovanje izročila rodov pred nami tudi v prihodnje ostala večja kot razdiralna sli, nestrpnost in izničevanje. Zato verjamem, da bomo spravljeni s seboj in s preteklostjo

kmalu zaprli tragično poglavje naše polpretekle zgodovine. Tako bomo lahko združili oči in se bolj samozavestno sprejemali z velikimi izzivi današnjega sveta in prihodnosti. Živimo jo že in smo zato zanj tudi odgovorni.

Prihodnje leto bo leto pomembnih odločitev. Zato vstopimo vanj z novim upanjem in s trdnim voljo, da bomo zmogli ustvariti zanesljive temelje za dobro življenje vseh nas, ki živimo v Sloveniji. Potrebujemo trden gospodarski in socialni razvoj države, ki mu sedanje gospodarske razmere v svetu niso naklonjene. Potrebujemo jasna obzorja za nova znanja in ideje, zaposlitvene možnosti za nove rodove, ozračje demokratičnega pristajanja na pravna in etična pravila skupnega življenja. Potrebujemo več strpnosti, medsebojnega zaupanja in sodelovanja, spoštovanja različnosti, tudi ob izrekanju svojih resnic o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Vsakomur pripada pravica do priložnosti, ki naj jo ima v skupno dobro. Vredno je, da za to skupno dobro sodelujemo in poiščemo prave poti do drugih, doma in povsod, kjer Slovenci po svetu živijo. Za vse to nam ne bi smelo manjkati dobre volje.

Vsem, ki živite v Sloveniji, vsem Slovenkam in Slovencem doma in po svetu želim vesele praznike in srečno, prijazno, uspešno novo leto 2002.

Milan Kučan
predsednik R. Slovenije

Praznovanje božiča in začetka novega leta je nekaj že utečenega, pričakovanega, ki pa se vendarle mora spremeniti v izzivalno svežino novega upanja.

Prav je, da se ob tej priliki ozremo na skupaj prehojeno pot in pogledamo, kaj je bilo storjenega. Kljub težavam, v katerih se nahaja slovenska manjšina na Madžarskem, moramo pozdraviti nekatere pozitivne rešitve, ki jih je prineslo leto 2001. Še posebej dobrodošla novost v skrbi madžarske države za položaj slovenske narodne manjšine je zagotovitev finančne pod-

pore za delovanje Radia Monošter.

Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu se prav dobro zaveda odgovornosti, ki jo ima Slovenija do svojih rojakov izven matične domovine. Naša trajna želja je, da bi lahko pri vašem vsakdanjem življenju, delu in šolanju ohranjali in krepili lastno zavest in kulturo, tisto, ki so vam jo v hranjenju in razvoj zapustili vaši predniki. Posebej se moramo truditi, da bodo najmlajši imeli iz leta v leto več možnosti, da se bodo kot pripadniki slovenske manjšine na Mad-

žarskem lahko uspešno vključevali v vsakdanje življenje.

Dovolite mi, drage Slovenke in Slovenci na Madžarskem, da vam v svojem imenu in v imenu vseh sodelavcev Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu zaželim veliko sreče in zadovoljstva ter seveda izpolnitev osebnih in skupnih želja! Naj bodo božični in novoletni prazniki priložnost za krepitev strpnosti, miru in medsebojnega razumevanja v družini, pa tudi med narodi. Srečno 2002!

Magdalena Tovornik
državna sekretarka

Dragi bralci, spoštovane bralke!

Naše zadnje novine smo že na začetki decembra dali v tiskarno, zatok v tej številki najdete dosti takšoga, ka se je zgodilo ešče v leti 2001.

Tak samo v tej številki leko preštete novoletno poslanico predsednika R Slovenije Milana Kučana in državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po sveti, Magdalene Tovornik.

Ob dnevu samostojnosti

Generalni konzulat v Monoštru je ob Dnevu samostojnosti R Slovenije priredil proslavo ter sprejem v Slovenskem kulturnem in informativnem centru. Navzoče porabske Slovence, predstavnike javnega življenja iz Železne in Zalske županije ter Slovenije, je pozdravil generalni konzul dr. Zlatko Muršec, ki je poudaril, da je v desetih letih samostojnosti Slovenija postala priznana država srednje Evrope. Enako kot Madžarska, s katero ima dobre odnose, si prizadeva, da bi postala čimprej članica Evropske unije.

K prazničnemu vzdušju je veliko prispeval Mešani pevski zbor Kolinske iz Ljubljane, navzoče je pa navdušila citrarka Tanja Zupan.

RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 M z
Od ponedeljka do sobote
od 16. do 17. vöre,
v nedelo
od 12. do 14. vöre.

Prejk kulture branimo vsi materno rejč

16. decembra l. 2001 je Slovenska zveza svetila vse tiste ludi - tak domanje kak iz Slovenije, tak Slovence, kak druge narodnosti - steri se tröjdijo za tau, naj leko poslöjšamo lejpe domanje pesmi, muziko pa gledamo plese na kulturni prireditvaj tak doma v Porabji kak

Od toga dosta lepše so ji pozdravile s svojimi lejpimi pesmi ljudske pevke iz Beznovcev z Goričkoga, stere vodi „naša“ Marija Rituper, glasbena pedagoginja iz Murske Sobotne. Vej pa če že svetimo porabske skupine, te gnauk na leto naj naši aktivisti tü uživajo lepoto kul-

slovenske samouprave, društva, stere dobijo pomauč, pejnaze za svojo delo ali iz Slovenije ali z Vogrskoga zatok, ka smo Slovenci. Če nas dola zbrišajo kak manjšino, te Slovenci pozabimo na samouprave, društva, kulturne skupine, zvezo, narodnostne šaule, vrtce, na slovenski radio, novine, Slovenske utrinke... Tau, ka zveza vö dava knidje, novine, gora drži kulturne skupine, organizira kulturne prireditve, pomaga gora držati stare šedje, plačöjva mlašeče tabore v Sloveniji... tau ne dojda k toma, ka bi se slovenska domanja rejč nöjcala pri mlajšaj, pri mladini. Zatau se obrnem za pomauč konkretno na kulturne skupine, na društvo porabski

Beznovske vaške pevke

indar na Vogrskom. Oni so tisti, prejk steri se spozna porabska kulturna vrejdnost v matičnom rosagi Sloveniji, zvöjn toga pri Slovencaj v Avstriji pa v Italiji. Med drugimi smo ji etak pozdravili:

„Srečanje porabski kulturni skupin ob dnevi manjšin na Vogrskom se že šté za tradicionalni svetek. Te den svetimo vas, steri velko brigo mate zatau, naj se gora drži porabska kultura, s tejm porabski Slovenci. Vej pa vsakši narod je od toga drüdji, ka ma svoje pesmi, plese, šedje pa svojo materno rejč, stero štje pa rad gonči v vsakdanešnjom življenji. Najvekši cilj Zveze je ranč tau pa mora biti navekoma, naj pomaga porabskim Slovencom ostati za Slovence, gdekoli živejo po svejti, najbola pa doma v Porabji. Zatau smo se brigali, naj leko mammo svoje novine, radio, knidje, kulturne skupine, društvo porabski upokojencev, društvo mladih pa različne kulturne programe. Gnesden ranč kulturno življenje ma najvekšo mauč družiti ludi, dobra dröjzba je pa najbaugša prilika za nöj materne rejči. Zatau moramo pošöjvati vas, steri nam omogaučite kulturne programe tak v Porabji kak v drugom tali rosaga, gde živejo Slovenci.“

ture. V programi smo štja leko spoznali knjigo z naslovom „Vse o Porabju“, stero sta nam nota pokazala profesor slovenščine Franci Just pa pisatelj Feri Lainšček. Tau knjigo so zatok napisali, naj porabske Slovence po cejli Sloveniji tak dobro poznajo kak v Prekmurji. Baug plati, ka se tak brigajo za nas. Takšnoga reda cenimo furt delo kulturni skupin tü. O tejm sam že pisala v prejšnji številki novin, tjelko nastopov so mele skupine, steri nastopi so bili najbola važni, tjelko koštajo prireditve, pautne ceringe skupin pa tak naprej. Tau sam tü podraubnoma napisala, ka je Zveza od kec pa tjelko pejnaz mejla za cejloletno delo. Zatau sem etak zmišlavalata tadale: „Ka bi bilau z nami, s Slovenci brezi te finančne pomauči? Dja, bili bi zadjublani! Nej samo Slovenska zveza, litji vse

upokojencev pa na letos ustanovleno društvo mladih. Lepau prosim vsakšoga, naj se ništja ne užali, litji raj pomaga pri tejm, naj vaši mlajši, vnuki štja kak Slovenci rastejo gora v tau rosadji. Dja problem ne vidim v tejm, ka mladina ne vej gončati, litji ka neštje gončati. Pri tejm njim leko pomagamo pa moramo pomagati mi, steri nosimo na srcej slovenstvo, brezi toga, ka bi je užalili. Tau nej sramota, litji velka vrejdnost, če clovek zvöjn vogrstje rejči vej drugo rejč, če je pa tau materna rejč, te go pa obvezno moramo nöjcati. Če mlade aktiviste srejdnja pa starejša generacija vcuj leko navči k slovenskomi gonči (zvöjn na odri), te de za par lejt ta mladina že med seov ali s svojimi padaši, s svojo držinov tü gončala slovenstji. Če do se mladi

Med Slovenci v Óvári

Lani pred božičom so naši rojaki v Mosonmagyaróvári že štrič pozvali MePZ A. Pavel na slovensko sveto mešo in koncert. Bilo je v soboto, 15. decembra. Zazrankoma rano so nam cingale, rogatale vöre, zvonili telefoni, nej ka bi šteri med nami zaspau. Znate, ka te zranek je takši velki mraz nastao, ka so minusi vse füčkali. Pri minus 17 pošteni clovek psa ne pošle vö iz rama ali nam se je te mraz nej što. Ka iz srca in dobre vole delaš, leko kolge doj letijo, te tö boš naredo.

Člani pevskega zbora so tö takši. Mladina, štera se ešče vči ali dela, bi mogoče prosti den mela pa bi leko duže spala. Dapa njim se je nej vnožalo tak rano stanoti. V tom velkom mrazi skoz do Óvára so na autobusi okna zamrznjena bila. Nam je samo pri srca bilo toplo, ka nas spet težko čakajo naši dragi znanci, sestere, brati, nekdanešnje sosedice in prijatli iz mlašeči let. Prvič smo se leko predstavili z naši mladi župnikom, Ferencom Merklajem pri naši rojakaj. Imeli so dvojezično mešo. Slovencom v Mosonmagyaróvári je den svetek, gda leko v maternem jeziku poslušajo božo rejč in svete pesmi. Tej naši rojaki, ki od doma daleč živejo, gdekoli so, v lepom varaši ali v vesi, njihova srca, njine misli so v rojstnoj vesi. Tak pravijo, ka slovenska pesem najlepše doni. Leko, ka jo mi ne znamo tak ceniti, kak tisti, ki so že duga lejta daleč od doma, od lejpoga slovenskoga Porabja. Dve Terezije, Micka, Karči, Toni, Pišteki in žene so vse jokali, a nej od žalosti, nego od veselja, tak so nam povedali, ka komaj čakajo te čas, ka prej mi njim prinesemo veseli božič. Nikak me je k sebi stisno in pravo: »Srce mi genete z vašimi lejpimi pesmimi. Moja mama mi pride na misli, ka je ona meni spejvala, gda sam bio mali.« Zdaj znate, zakoj rade vole idemo k našim rojakom. Če drugomi znaš veselje spraviti, je tou rejsan lejpo.

Našomi »kantori«, Cirili Kozari se posebej zavalijo naši rojaki. On se je mogo sprostiti iz svoje službe. Zavalimo se g. Smodiši in Silvi tö, ka sta nas »segrevala« z muziko in pijačo, da ne bi zmzrnili.

Našim rojakom v Óvári in okolici, ki so nam lejpe besede povedali, Bog plati. Mi Vam tö želimo zdravje, srečo pri vašom vsakdanešnjom deli. Mirno, veselo leto 2002.

Vera Gašpar

v svojom društvi slovenstji pogučavali med seov, če do se babice pa dejdacke društva porabski upokojencev slovenstji pogučavali s svojimi vnuki, se že naredi veltji-veltji stopaj, nede nas bolejla več glava. Sveta istina, ka je pravo bivši predsednik Vogrskoga rosaga Göncz Árpai „bači“, gda je gora zisko Slovenski daum v Varaši: „Gnesden so babice tiste, stere najbola gora držijo, ohranijo pa prejk dajo ma-

terni dzejik, tiste, stere najvekšo čütenje, brigo majo do svojoga naroda, zatau se one štejo za steber pri mali manjšinaj. Zatok so vrejdne vse poštenje pa valo.“ Dja tü tak pravim, pošöjmo je, dočas ji mammo!”

Na konci smo se vsejm aktivistom, mentorom, vodjam skupin za(h)valili za cejloletno delo.

Klara Fodor

OD SLOVENIJE...

Volilno leto 2002

Tako kot na Madžarskem je tudi v Sloveniji leto 2002 leto volitev. Državljanke in državljani Slovenije se bodo najverjetneje kar nekajkrat - teoretično kar štirikrat - lahko odpravili na volišča ter s tem uresničili svojo ustavno zagotovljeno volilno pravico. Zgodilo se je namreč to, kar se dogaja enkrat na 20 let, da bo v istem letu praktično vse, kar je povezano z volitvami, razen državnoborskih volitev: volitve predsednika republike, volitve v državni svet, ki so sicer posredne in ne zadevajo neposredno volivk in volivcev, ter lokalne volitve. Vzporedno poteka postopek za ustanovitev novih občin, tako da je v povezavi s tem mogoče na nekaterih območjih Slovenije pričakovati še referendum.

Očtovski dopust

V Sloveniji je več novosti na področju družinske politike prinesel nov zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Mati ima pravico do porodniškega dopusta v trajanju 105 dni, ki se začne 28. lahko pa že 42 dni pred predvidenim datumom poroda. Novost zakona je očetovski dopust. Vendar očetova pravica, ki je neprenosljiva, začne veljati postopno: s 1. januarjem 2003 bo ta dopust obsegal 15 dni, s 1. januarjem 2004 45 dni in leto kasneje 90 dni. Oče bo moral ta dopust najmanj v trajanju 15 dni izrabiti že v času porodniškega dopusta matere. Preostalih 75 dni bo lahko izkoristil tudi kasneje, do otrokovega osmega leta starosti. 15 dni bo prejemal celotno nadomestilo plače, za ostale dni pa mu država zagotavlja plačilo prispevkov za socialno varnost od minimalne plače.

Pravico do dopusta za nego in varstvo otroka lahko uveljavlja eden od staršev, oba starša, pod določenimi pogoji pa tudi druga oseba. Tovrstni dopust traja 260 dni neposredno po preteku porodniškega dopusta.

Sombotelski programi leta 2001

Slovenska samouprava v Somboteli je 15. decembra mela javno sejo (lakossággyűlés). Predsednica samouprave je gučala o deli in programaj samouprave. Slovenska samouprava in Sloven-

smo ojdli *na prauško od Prekmurja do Primorja*. Mešo smo meli v Kančevcaj, ge je biu plebanoš Mikloš Küzmič. Juliúša pa so nas pozvali *na Cankovo*, gde smo mi Slovenci iz Sombotela tó leko nut-

mele v Somboteli božični koncert *monoštrske slovenske pesmarce* pod vodstvo gospe Mirije Rituper.

Samouprava in društvo v Somboteli delata svoje programe vküper. Peneze za tau dobi samouprava od države, od varaša Somboteu, društvo pa od Zveze Slovencev, od Državne Slovenske samouprave, iz Slovenije in na razni natečajaj.

Vsejm, šteri ste nam pomagali pri naši programaj s penazami ali kakoli, se lepau zavalimo!

V imeni članov društva se je za letošnje programe za(h)valila Elizabeta Horvath. (Njena mati je doma z Gorenjoga Sinika.) Pravla je, ka

so dosta vse nauvoga zvedli, vidli, spoznali so stare slovenske šege, pesmi. Vsikšoma se je vidlo, ka smo ojdli v Sloveniji, ka smo bili avguštuša na srečanji porabski Slovincov. Drúgo leto bi radi spoznali drúge krajine v Sloveniji pa v Porabje bi tó radi šli na izlet, ka vsikši vsikšoves ne pozna. Pa eške Sombotel ne poznamo dobro sombotelski Slovenci. Če de gotova slovenska iža v Skanzni, mo leko meli eške več programov vanej v vesi (na priliko športne programe). Drúgo leto bi radi meli take programe, v šteraj bi člani društva bole aktivno leko sodelovali.

Marija Kozar

Javne seje se je udeležilo 35 članov društva

ska društvo Avgust Pavel v Somboteli organizerata programe vküper.

Januara 2001 smo se spom-

pokazali, ka eške znamo žetvo delati. Po žetvi smo meli srečanje, na šterom smo naši gostitelom spejvali porabske

Elizabeta Horvat se je v imeni članov za(h)valila za programe

nili 55. oblejtnice smrti Avgusta Pavla. Té mejsec smo meli *prvi slovenski ples* v Somboteli, na šterom je igro Laci Korpič, plesala pa je foklorna skupina z Gorenjoga Sinika. Na vüzenek smo lani tó farbali djajca in strejlali s karpitom v Skanzni. Majuša je emo tam koncert pevski zbor društva penzionistov iz Murske Sobote pa se je nam nutpokazala gledališka skupina iz Števanovec. Juniuša

pesmi.

V Somboteli na Karnevali Savaria so igrale *Pristavške Ščuke* iz Slovenije, pa smo se spominjali 115. oblejtnice rojstva Avgusta Pavla. 24. novembra so pozvali gledališko skupino iz *Puconec*, 8. decembra lutkovno skupino in pevski zbor šaularov z *Gorenjoga Sinika*. S pevski zborom so vküper tázospejvali edno pesem ništerni naši mlajši tó. 15. decembra so

Slovenske pesmarce iz Varaša so 15. decembra 2001 mele božični koncert v Somboteli. Na koncerti je sekretarka Zveze Slovencev prejkdala pesmarcam pa slovenskomi društvu v Somboteli božični dar: pesmarico „Füčkaj, füčkaj fantiček moj“ in knigo „Pojep na dejdekovom biciklini“.

Ženske iz društva Čep-Čepinci so z velikim veseldjom včile varaške mlajše v gledališči, kak se redijo božični okraski, s sterimi so na sveti večer lepau leko okinčali krispan doma. Članice društva iz Čepinec je pozvau Mestni kulturni center iz Monoštra.

Slovensko društvo v Budimpešti

Zapeli so nam Korošci

Slovensko društvo v Budimpešti je 8. decembra priredilo

Gost društva je bil Moški pevski zbor Bilka z avstrijske

svojo tradicionalno adventno srečanje. Ob koncertu smo predstavili zimske ljudske običaje (lucija, tepežkanje) ter značilne porabske jedi tega časa.

Program je začela članica našega društva Eržika Kondor, ki je zaigrala na harmoniko.

Koroške, ki je s svojim skoraj enournim programom navdušil gledalce. In čeprav so do božiča bili še skoraj trije tedni, so pevci na koncu svojega programa pričarali pravo božično razpoloženje, ki ga je s svojim pozdravom le še dvignila veleposlanica R

Slovenije v Budimpešti, Ida Močivnik. Gospa veleposlanica je ob tej priliki obdarila otroke v našem društvu. Za darila veleposlaništva se tudi ob tej priliki zahvaljujemo. Program so nadaljevali učenci OŠ Gornji Senik, ki so predstavili porabske šege na dan Lucije ter tepežkanje. S povabljenimi gosti smo z veseljem ugotavljali, da je veliko skupnega v naših in njihovih predbožičnih šegah.

Praznik označuje tudi lepo pogrtnjena miza ter dobrote na njej. Dobrote na našo mizo so pripravile članice društva, ki sicer že zelo dolgo živijo daleč od rojstnega Porabja, toda pripraviti domačih dobrot še niso pozabile. Nekatere so spekle ajdovo torto, nekatere zlivanke, spet druge so pripravile solate (kisló zelje, krompir) z bučnim

oljem.

Razpoloženje je bilo zelo domače, družinsko. Otroci so se seveda najbolj veselili daril, ki so jih dobili od veleposlaništva in Državne slovenske samouprave. Starejši smo pa ob domačih jedeh obujali spomine na rojstno pokrajino.

Naslednji dan smo z gosti s Koroške obiskali madžarski parlament in si ogledali nekatere znamenitosti madžarskega glavnega mesta. Rad bi se zahvalil gostujoči skupini, da nam je olepšala čas pričakovanja.

Nenazadnje bi se zahvalil vsem, posameznikom in organizacijam, da so podprli našo prireditev. Posebna zahvala velja Javnemu skladu za narodne in etnične manjšine za finančno pomoč.

Ferenc Kranjec

Vaški božič v Andovcih

Slovenska manjšinska samouprava v Andovcih je 22. decembra organizirala vaški božič. Pozvani so bili vsi, od najmlajšega do najstarejšega. Naj-

te den. Tašuga reda mamó priliko, ka si malo dolasedamo pa leko pripovedjamo. Gda vsi vküppridemo, te nas je tû samo malo več, kak če bi edna velka

od Lacija Korpiča. Tak vsakši vej, kak je on zmrznjeni. Dva dni prvin, gda je Laci telefonero, zato on tó pravo, ka dvej „maci lače“ gorapotegna, gvüš-

se starejši že malo „vönaplesali“, te smo vrata odprli, naj tisti „srmactje“, steri so iz sausadne vesi prišli, tó leko notra pridejo.

mlajši je tri lejta star bijo, najstarejši pa skur tridesetkrat telko.

Sprvuga je tak vögledalo, ka letos s stauga božiča nika nede, zato ka so se pejnazge dojšli, brezi pejnaz pa težko kakoli organizirati. Sreča, ka so v zadnji minuti zato pejnazge vküpprišli pa smo leko napravili vaški božič. Tašoj maloj vesi kak so Andovci, je sploj potreben

družina bila.

Že dva dni prvin smo se začnili kreda dejvati. S traktorom smo v gauštjo šli po drva, zato ka nam je sploj fejst trbelo nalagati. Cejlo zimau je ta zidina prazna stala pa so stene sploj mrzle bile. V sausadnoj vesi so tak tau gučali, ka v Andovci vsakši zmrzne, še muzikanti tó. Istino, zato smo se malo mi tó bojali, nej od starejši lidi, liki

no ka gvüšno. Na srečo, zato nej bilau tak mrzlo.

Vsakši, sto je pleso, je tak motjar grato, kak če bi vanej na deždji stau. Leko, ka zato, ka je nas sploj dosta bilau. Od šeste do osme vöre so dvera zaprejta bila, te smo samo mi vaščani bili vküp. Kak vsakšo leto, zdaj tó, je Laci Sveto nauč, blajženo nauč začno igrati. Potejm je vsakši večerdjo daubo. Gda so

Potejm nas je tak dosta gratalo, ka je že skur mala bila krčma. Tak mislim, če de ves sledkar tó tak vküppdržala kak do tejga mau pa tak dosta starejši pa mladi vküppride, steri eden drugoma blajžene svetke želi, te se nejmamo od koga bojati, zaman smo najmenkša ves v Porabji.

Karel Holec

... DO MADŽARSKE

Začel veljati Zakon o zamejskih Madžarih

S 1. januarjem je začel veljati Zakon o zamejskih Madžarih ki zagotavlja Madžarom, ki živijo zunaj meja matične države, posebne ugodnosti. Te ugodnosti (pravica do zdravstvene zavarovanja, do zaposlitve v matični domovini, potovalne ugodnosti itd.) so navedene tudi v t. i. madžarski izkaznici, za katero lahko zamejski Madžari vložijo prošnjo v posebnih pisarnah. Omenjene pisarne so začele delovati v prvih dneh leta 2002.

Posebni sporazum z Romunijo

Romunija (v tej državi živi največ zamejskih Madžarov) se od začetka ni strinjala z nekaterimi členi Zakona o zamejskih Madžarih. Najbolj sporna je bila točka o ugodnem zaposlovanju zamejcev v matici. Ta namreč pravi, da se zamejski Madžari lahko vsako leto za tri mesece zaposlijo na Madžarskem, kar lahko podaljšajo še za tri mesece. Po romunskem mnenju bi ta ugodnost diskriminatarno vplivala na zaposlovanje Romunov v R. Madžarski.

V zadnjih dneh prejšnjega leta sta Madžarska in Romunija podpisali sporazum, po katerem ugodnosti pri zaposlovanju veljajo za vse romunske državljane, ne glede na njihovo nacionalno pripadnost.

Očitke opozicije, da je Madžarska s tem odprla svoj trg delovne sile pred vsemi romunskimi delojemalci, je vlada zavrnila s tem, da se z ostalimi predpisi za tuje delojemalce da regulirati, koliko ljudi iz Romunije se bo zaposlilo pri nas.

Prireditve

- 11. januarja prireja Društvo porabskih upokojencev na Gornjem Seniku veseli večer v gostilni Cifer.

- 12. januarja se bo v Čepincih v organizaciji Čep-Čepinci predstavila porabska ljudska obrt (pletenje košar, pletenje iz koruznega ličja itd.).

Porabski otroci so „friškali” v Budimpešti

Slovenska manjšinska samouprava v 18. okrožju Budimpešte je 1. decembra priredila predbožični program s koncertom ter predstavitev bo-

in tako »kokodakajo«: *Kokodak, kokodak, vaše kokauši naj telko pa takšna velka jajca nesejo kak na pauti kamendja, naj vaše krave telko*

s svežo vodo in borovo vejčico, s katero poškropijo tistega, ki mu voščijo: »*Friški bojte, zdravi bojte v etom nauvom leti, dosta krija, dosta vina, vsega*

Števanovske pevke z Marijo Rituper

»Friški bojte, zdravi bojte...«

žičnih in novoletnih šeg. V programu so najprej nastopile števanovske ljudske pevke s porabskimi pesmimi, nekaterih izmed njih niso poznali le Slovenci, ki živijo v našem okraju, temveč tudi Srbi in Hrvati.

Učenci gornjeseniške osnovne šole so pod vodstvom učiteljice Irme Filip predstavili šege, ki še danes živijo v nekaterih porabskih vaseh. Na Lucijo fanteki hodijo od hiše do hiše

mlejka majo kak v Rabi vodé, naj vaša dejkla tašo velko rit ma kak da peč, naj vaš sin takšnoga ma kak žrt...

Na ta dan ženske niso smele šivati, ker bi zašile zadnjico kokošk, ki potem ne bi nesle jajc. Da jajc ne bi nesle pri sosedih, so na ta dan iz motvoza naredili krog in jim dali pšenico ali koruzo v ta krog. Gornjeseniški otroci so predstavili seniško inačico friškana. Tam imajo fantje kanglico

zavolé, dúšnoga zveličanja največ...«

Predsednik in podpredsednik naše samouprave Ferenc Kranjec in Jože Karba sta navzoče seznanila s tem, da te navade živijo po porabskih vaseh v raznih inačicah. Na dan novega leta v Sakalovcih in v Slovenski vesi hodijo fantje tepežkat. Namesto borove vejčice imajo iz pantovca spleteni krpač, s tem potepežkajo vsakega pri hiši. Če se dekleta skrijejo pod odejo, »trpi« odeja. Nekoč, ko so še skoraj na vseh domačijah imeli živino, so šli v hlev in potepežkali tudi krave in konje.

Po predstavitvi ljudskih običajev so števanovske pevke, ki jih vodi Marija Rituper, gledalce razveselile s prelepimi božičnimi pesmimi.

Navzoči so se potem lahko preizkusili, ali znajo tudi oni tako spretno izdelovati rože in šopke iz papirja kot nekatere porabske ženske. Otroci so z veseljem kazali staršem, če se jim je posrečila kakšna rožica.

Ob koncu programa je »miklovž« Državne slovenske samouprave in naše samouprave obdaril otroke.

Zahvaljujemo se Državni slovenski samoupravi in Javnemu skladu za narodne in etnične manjšine, da sta podprla našo prireditev.

Jože Karba

Trgé zbori – tri rejči

Prauto konca leta je gornjeseniški mešani pevski zbor sploj dosta programov emo.

16. decembra smo pozvani bili na **Dolenji Senik**, gde je Nemška manjšinska samouprava organizirala adventski koncert z mešov. Znano je, da na Dolenjom Seniki živemo tri narodnosti, leko povejmo štiri, Slovenci, Nemci, Madžari pa eške Ciganji tū. Organizatorji so tau pred očami držali pa so tak program vkup postavili. Pri meši pa po meši so trije pevski zbori sodelovali. Nemški ženski zbor z Dolenjoga Senika, nemški mešani pevski

Moški kvartet iz Martinja na G. Seniki

zbor iz Svetoga Martina v Avstriji pa slovenski mešani pevski zbor A. Pavel z Gorenjoga Senika. Pri meši smo si ranč tak kak na koncerti lepau raztalali svoje naloge in je vse gladko šlau. Liturgijo sta dva zbor – Sv. Martin pa G. Senik – spejvala, vsakši v svojem jeziki. Sveto mešo je pa držo župnik Ferenc Merkli, ki je gladko, v trej jezika emo mešo pa predgo. Nika posebnoga se je zgodilo tau nedelo na Dolenjom Seniki. Po sveti meši smo začnili koncert, ranč tak trojezično kak mešo. Na koncerti so ostali vsi, ki so k svetoj meši prišli. Te sam pa sploj vesela pa srečna bila, gda smo na konci iz cirkvi staučili pa mi je edna ženska etak prajla: »Lepau je bilau. Na Dolenjom Seniki je takša lepa meša že nej bila od 1946. leta mau.«

Kumik se je dokončo koncert na Dolenjom Seniki, gda me je predsednik Državne slovenske samouprave pozvau, ka mamu eške dvej pozvanji pred nauvom leti. Občina **Razkrižje** in Svetovni slovenski kongres sta nas zvala na Večer božičnih pesmi, kjer smo se družili pevci treh dežel. Prireditev je bila 22. decembra v vesi Razkrižje. Tū so štirge pevski zbori meli koncert. Nas je lepau pozdravo, po koncerti pa pogostiu župan vesi, Stanko Ivanušič.

26. decembra 2001 so nas pa pozvali na **Gorenji Senik**, gde smo s cerkvenim zborom vred spejvali sveto mešo – liturgijo pa pesmi – pa po meši smo trge zbori meli božični koncert. Moški kvartet iz Martinja, domanji cerkveni zbor pa mešani pevski zbor A. Pavel. Na konci smo se lepau poslovili od leta 2001, da bi v tom nauvom leti nadaljevali vse tau za koj smo se vzeli, naj se nigdar ne pozabi naša porabska rejč pa pesem.

I. Barber

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsak drugi četrtek ob 13.00 na 1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo v četrtek, 17. januarja 2002. Ponovitev v soboto, 19. januarja, ob 11.05, na 2. programu.

OTROŠKI

Pripovejsti iz Črnoga lauga

Čaralici Zobati in čalejri Koulivrat se je trno vidlo biti vrana pa vran. Po tistom, ka sta naredila velko nevalo v bauti pri škrkljivomi bautoš, sta več nej škela zadobiti svojo staro priliko. Zvün toga pa sta njiva srca tam nut pod črnim perdjom vcejlak nači delala kak do toga mau. Vse bole se je čülo, ka njima srca mlatijo čidale bole zalübleno. In tou sta nikak nej mogla skriti pred drugimi čalejri in čaralicami. Po istini povedano, sta ranč nej ščela skriti. Gda so čalerski pajdaši sedeli kolu po Črnem laugi, sta njiva lejtala visko gor nad drejvami in zalübleno spiščavala vranečo kraaaa-kraaaaa-kraaaaa.

Kak pa so na takšo zalüblenost gledale čaralice?

Mladim se je trno vidlo, ka se dva leko mata tak radiva.

- Ge mo tö tak zalüblena, samo če si pravoga najdem, je obračala ta proti dvema vranama kak biks črne oči mlada čaralica Skuznata.

- Tou je trno lepou, ka so mladi zalübleni, dapa tak bi se dun nej trbelo kazati pred drugimi, je na sprnjenom peni vüjala stara čaralica Vodozgrabila.

Kak pa so na takšo zalüblenost gledali čalejrge?

Nikak so nej gledali. Tou pa zato, ka so nej bili zalübleni. Vej se pa za čalejre vej, ka od lübezni neškejo nika čüti, če jih lübezen ne zaodi.

Kak pa sta na tou zalüblenost gledala čalejrska kral pa kralica Vodislav in Zarivana?

Koulivrat in Zobata sta se njima trno vidla. Vej sta pa vejdl, ka se je tou zgodilo zavolo njiva. Samiva sta bila prviva mouž pa žena v Črnem laugi. Tou znamenüvle, ka sta ranč njiva oprla dveri lübezni.

Dapa, ednoga dne-

va je staroj čaralici Vodozgrabila vse prišlo više. Zdignola je svoj raščeci glas, s sterim je najraj postrašüvala lagve mlajše.

- Zdaj pa tak, ali se oženita ali pa se tou mora skončati! Vej pa ne moreta tak živeti vsem na očaj! Vej nam pa vse mlajše pokvarita!

Koulivrat in Zobata sta kuman čakala, ka stoj takšo povej. Brž sta se spistila na posenjeni grm in v eden glas po vraneče zakrrraaaaaakala.

- Ožente naja, ožente naja, ka va živela kak mouž pa žena.

Čalejrski kral Vodislav je poklumo in poklumala je kralica čaralica Zarivana tö. Mladoj čaralici Skuznatoj se je od sreče po licaj spüsto potok skuz. Vsi drugi pa so se samo smejali od sreče eške cejlo gostüvanje, ka je trpelo tri dni pa tri noči. Dapa, za vsikšo vsikši takši mladi par trbej kakši dar.

- Ka naj vam dam za dar, njiva je pito čalejr Lagviprst.

- Nika nama nej trbej, je veselo spopejvala Zobata. Samo nama dopüстите, ka ostaneva takšiva črniva ftiča.

- Tou nama dopüстите, jo je vzeu pod perout Koulivrat. Pa tou, ka va leko eden cejli den pa nouč kradnola po cejli krajini.

Nej trbej povedati, ka so njima tou dopistili. Koulivrat in Zobata sta začala kradnoti tak, kak se za dvej takšivi vrani šika. V Črni laug sta znosila čüdne reči, za vsakšoga se je najšo kakši mali dar. Največ pa sta znosila sebi v svoje nouvo gnejzdo. Telko sta nakradnola po dvouraj pa po oprejti ramaj, ka so srake trno čemerasta gratale. Tou pa zato, ka lidge od srak gučijo, kak kradnejo. Zdaj pa se od gostüvanja v Črnem laugi več ne vej, sto bole grdou kradne, ali srake ali pa vrane. Na, Zobato pa Koulivrat tou nika ne briga, njiva sta gratala najsrečnejšiva ftiča med vsemi fticami.

Milivoj Roš

Božič

Pri nas je najlepši praznik božič. Že 4 tedne pred praznikom se pripravljamo nanj.

Najprej naredimo adventni venec. Advent je zelo skrivnostni čas. Vsako nedeljo prižgemo eno svečo. Začnemo kupovati darila. Vsak skrije svoja darila doma. V hiši lepo pospravimo. Mamica peče raznorazne kekse, makovo in orehovo potico. Pred božičem se že začnejo zimske počitnice. Takrat greva z očetom v gozd in poiščeva lepo smrečico. Malo se še sankam in kepam s prijatelji. Zadnjo nedeljo gremo v cerkev k spovedi. Na dan svetega večera popoldne okrasimo božično drevo in pod drevo položimo darila. Med tem pripravi mama večerjo. Največkrat jemo ribjo juho, potem ocvrte ribe ali puranje meso. Po večerji vsak poišče svoja darila. Pred polnočnico se veliko pogovarjamo,

gledamo televizijo. Na božični dan pa obiščemo sorodnike ali oni pridejo k nam.

Lilla Fasching

Gimnazija Monošter

Božič je najlepši praznik. Na ta dan se začnemo pripravljati 4 tedne pred božičem.

Najprej naredimo adventni venec in vsako nedeljo prižgemo eno svečo. Kupujemo darila, okrase. Trgovine so odprte tudi v nedeljo. Kdo ob sobotah dela, ima možnost, da kupi darila. Ob tem času v trgovinah ponujajo veliko stvari. Cene so različne. Darila so lahko osebna, ni važno, koliko stanejo. Presenečenje lahko pripravimo tudi sami ali kupimo takšno stvar, ki si jo že

dolgo želi kak naš sorodnik ali znanec. Obdarovanje je stara šega. Obdarujemo se, da bi razveselili naše bližnje, da bi prazniki postali lepši. Jaz sem že kupila darila in tudi dobila bom, ampak bo to presenečenje. Kot pregovor pravi: „Boljše je dati, kot dobiti.”

Ob praznikih imamo tudi v hiši več dela. Pospravljamo, naj bo vse čim lepše. Jaz veliko pomagam pri delu. Mamica peče dobra peciva. Najprej peče suho pecivo, potem pa orehove in makove potice.

Tudi oče ima delo, gre v gozd in prinese lepo jelko, katero bomo okrasili. Tako se mi pripravljamo na božič.

Beata Bajzek

Gimnazija Monošter

Božič na Gorenjom Seniki

20. decembra je biu lejpi zimski večer. V gorenjeseničkom kulturnom daumi je bilau domače toplo kak pri kakšni iži, gde je velka držina. Zbrala se je deca, da bi svojim starišom pa starim starišom pokazala, ka vse so se navčili za božič.

Najprva je nas pozdravo pevski zbor osnovne šole, potejn so pa prišli na oder malčki, steri so meli program v trej jezicaj. Mali pastirčki so bili enkratni.

Najbola me je presenetila (meglepett) glasbena skupina, lejpo nam je zaigrala božične melodije. Mlajši so nam starejšim spravili rejsan lejpi večer, zato je morem pohvaliti. Pa učitelje in učiteljice, steri so mlajše tak

lepau navčili pa pripravili.

Nika pa zatok dunk morem napisati. Lepau bi bilau, če bi se tej mali „glasbeniki”, gda šaulo skončajo, nej zgibili. Če bi tisto, ka so se v osnovni šauli navčili, tadala nesli v življenji. Porabske kulturne skupine, najbole folklorne skupine, dosti problemov majo zavolo muzikantov. Kak bi dobro bilau, če bi, vi mlajši, steri se v šauli včite igrati, za par lejt meli svoj ansambel ali bi igrali folklorni skupini.

Vera Gašpar

MLAŠEČI

KAUT

Na konca leta so tū nej trūdni gratali

V Števanovci je vsakšni den, baugi vala, več takšni ludi, steri kaj v vesi, za ves napravijo. Meni je nišče nej zavūpo, ka bi ocenila vse tisto, ka so v Šte-

so dali vsefele gra pa najse prej mantrajo. Lūščili, prberali so ga pa med tejm so pa adventske vence redli. Gda so delo obredili, so prej fajm domanjo

vino pili, nistarni dobro palinko. Štotjin Iluš je dinski šterc spekla. Straušanco, dobro skal-dje so tū meli. Tau je gospodinja Muntistji Mariš naredla. Njeni ram so vse vkūp zamazali, depa prej je sploj veselo bilau, ka so deco tū meli, steri so vcuj gledali, kak tau de. Naše penzionistke so se eške v miklauže tū nut naravnale pa so deco postaršūvale. Navola je samo te bila, gda so je nistarni laufarge na pauti zgrabili. Vedli so, ka so ženske pa so je zvali na Verico. Ka bi se z njimi po pauti vse leko zgodilo? Baukse, ka nej. Istina, Berta, Babi pa Renata?

Pa se je te leto s tejm nej končalo v Števanovci. 29. decembra je Društvo za lepšo ves pro-

vanovci v lanskom leti napravljali. So me pa na vsakšo svojo prireditvev pozvali, etak mam kej o tom, ka vse se je delalo. Ka se je telko vse leko godilo v Števanovci lani, je Laci Kovač, predsednik Društva za lepšo ves, eške poleti etak pravo: »Mamo edno zdravo, aktivno jedro, steri zvūn sebe pridobivajo nistarne ludi za različne programe. Tau jedro so pa člani dramske pa pevske skupine.«

6. decembra je Društvo slovenski upokojencev v Števanovci priredilo pravi zimski večer, kak se je v vasnicaj gdasvejta delalo. Samo ka so zdaj nej goščice lūpali, liki gra so lūščili pa prberali. Zidarska Mariška

gram napravjala v krčmej. Tau bi mogli videti! Dosta ludi se je vkūp nabralo. Goščice smo mogli lūpati, med tejm so nistarne ženske lejpe rauže pa korine delale, moški so krplače pleli na nauvo leto, mekle so vezali, karbūlo pa cejkar so plele ženske pa kazale mladim, kak tau trbej. »Majstri« so bili Petarna mama, Kalman Dončec, Feri Čiček, Šumiški Iluš, Ana Ropoš, Irena Makoš. Mladi Joži Zankoč - vnuk Petarne mame - je dosta trpo, vse so ga včili, on je bio učenec. Ženske so pa nej samo tūj delale, liki doma tū. Etak so pa bili fajm makovi, orejovi raji reteške, pereci, kūjane kloce, skaldje pa baug vej, kakše dobrote. Na konec so naredli tri korine, stere po navadi 6. januara leko na stūdenec dejajo. Fude, igranje je tū nej falilo. Mūva dvej z daleča pozvane - Klara Fodor pa ge - sva vkraj sprosile dvej mekle, ka so je tam moški napravljali pa sva se s tejm meklami domau odnesle. Ge prej k Sakalauvcov, ona pa prauto Varaša. Ne date valati? Tau je vašo delo. Nama je »fajn« bilau. Baug plati Števanovci.

I. Barber

Koze so baužali, te so pa nji „pobaužali“

„Zgodilo se je na Gorenjom Seniki v šauli več kak 50 lejt nazaj. Pred podnevom, gda so po nistarni vōraj deco malo vōpistili na dvor, smo bile tri dekličine, stere smo se sploj rade vkūper špilale. Zdaj je tū tak bilau. Pri šaulskoj grajki smo si pripovedjale, gda gnauk samo vidimo, ka z ov kraj eden stari človek tri koze žene. Kakoli ka je na Gorenjom Seniki velko srmastvo bilau, koze so rejdko meli lūdje. Možak so nej ladali s kozami, napona so grmauvje grizle pa stanjūvale, etak smo pa dejkle mele priliko skrajek videti koze pa nej samo videti, šlatali smo je pa baužali tū. Na teltja, ka smo nej čūli, gda je šolski zvonec nazaj zvau deco v razred. Gnauk samo edna etak pravi: »Jaj, pojte, pojte, vej pa več dūše nega na dvauri.« Pa te letimo pa že naprej znamo, ka nas za toga volo poštrafajo. Tak je bilau. Školnik, gda smo nut staupile v razred, je nas včasim pred katedro zapovedo pa pito, gde smo bile. Mi smo dobro vedle, ka s toga vōpride, tak ka so nam te že skonze tekle pa smo nika nej mogle vōzjdaklati. Pa te, hajde, na „dereš“. Tau je pa tak šlau, ka si mogo na šaulski sto gor ležti, na riti gvant lepau vōvtegniti pa te te je pajdašica trikrat z botom dobro namazala. Če je nej redno vdarila, te je mesto toga slaboga vdarca ona dobila ednoga rednoga od školnika. Red je mogo biti, kakoli ka nas je zadnja bolela pa smo tam redne „ribe“ meli, ka je bot napravov.“

I. Barber

Če mate dobro palinko, dajte go oceniti!

V Otovcih pri Smodiši de prauti konca januara največjo ocenjevanje palink v Sloveniji. Če ščete znati, kakša je vaša domanja palinka, vi tō leko date minto.

Do 16. januara prinesite pau litra domanje palinke na recepcijo Hotela Lipa v Monoštri. Na glaž napišite vašo menje pa adrejs pa tau, kakšne vrste je palinka (slivova, grūskova, mejšana...)

Leko, ka je vaša palinka najbaukša v Porabji? Če go ne date oceniti, nigdar ne zvejte!

NIKA ZA SMEJ...

Pa te zakoj?

Janči je že 90 lejt star, depa zdrav kak jedro. Strašno rad živi pa se boji, ka v tauj starosti zatok že gda-koli leko umre. Zatok je pa eden den k doktorji ušo, gde je eške nigdar nej odo. Doktor Jančina pita, ka za nevolé ma. Janči pa pravi, ka nika nej. Doktor pa: »Ka pa te tūj odite, ne vidite, kelko ludi me čaka?«

Janči pa: »Gospaud doktor! Nemam nikše baje, liki rad bi 120 lejt živo.«

Doktor pa: »No, tau je drugo. Radi mate dobro (h)rano?«

»Nej.«

»Dobro piti?«

»Nej.«

»Pa ženske radi mate?«

»Nej.«

»Te pa zakoj škete tak dugo lejt živeti?«

I. Barber

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtrek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.